

Ladislav Babić

Nijanse crnila

Prema humanističkim kriterijima (zasigurno ne korištenima od ljudi koji ne shvaćaju *Aristotelovu* spoznaju o čovjeku [zoon politikonu](#), uslijed čega isti nema obaveza samo spram sebe!), ideja socijalizma mnogo je ljudskija – ergo prihvatljivija esencijalnom čovjeku (ukoliko srži svog bića ne smatra predatorstvo) - od one kapitalizma, da o fašizmu ni ne govorimo. Ideje same po sebi mogu biti čiste, gotovo nevine, a prljavštinom ih snabdijeva praksa nesposobna riješiti se *animalnog relikta* – prekomjerne koristoljubivosti ljudi, koja nadmašuje i onu predatorsku iz životinjskog svijeta (lav ne gomila zalihe, već se *snabdijeva* kad ogladni). Logika ponekad zavodi čovjeka, jer logička ispravnost zaključka nije istovjetna istini. Ignorirajući sve (logiku, istinu i humanizam) sem vlastite koristi (*Marx*: „*Ne određuje svest ljudi njihovo socijalno biće, već obrnuto, njihovo društveno biće određuje njihovu svest,*“), ljudi zapažaju trun u tuđem ali ne i brvno u vlastitom oku. Lakše se obračuna(va)ti s *nositeljima* ideje negoli s njom samom, dobro to razumiju intelektualni apologeti kapitala, pa i nakon kraha tzv. *realsocijalizama* u niz država, nastoje dokrajčiti ideju socijalizma, shvaćajući odakle prijeti najveća opasnost sistemu koji brane. Primjerice, *Alain de Benoist* nastoji u knjizi „[Komunizam ili nacizam](#)“ usporedbom primjera iz *realno postojećeg nacizma* i *nikad nigdje postojećeg komunizma* - već *realsocijalizma* koji nam uvaljuje kao paradigmu komunizma - [izjednačiti](#) ove ideologije kao podjednako totalitarističke. Boli njega realsocijalizam propao i prije izdanja knjige, pravu bol mu pričinja ideja socijalizma (komunizma) koja se doima nepobjedivom. Jednako kao i onima koji bi izjednačili socijalizam i fašizam primjerima *Hitlera* i *Mussolinija* koji da su u mladosti bili lijevo orijentirani. Prvi kao pripadnik *Njemačke radničke stranke* (ubrzo joj je postao vođa i promijenio ime u *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP)*, znanu kao *Nacistička stranka*), dok drugi bijaše član *Socijalističke partije* koju je kasnije preimenovao u *Partito Nazionale Fascista*. Oboje u mladosti vođeni lijevim idealima (koliko iskreno ubrzo se pokazalo), izdali su ih kad su prihvatili nacionalističke, rasističke, imperijalističke i revanšističke zamisli, tako da je - primjerice - pri hvatanju *Mussolinija* prilikom neuspjelog pokušaja bijega u *Švicarsku* jedan od (talijanskih) partizana [doviknuo](#): „*Zašto si izdao socijalizam?*“. Tako naivno argumentiranje neće se primijeniti na *Tuđmana*, apsurdnom tvrdnjom da je kao bivši pripadnik

KP osnovao „komunistički“ HDZ! Ne samo da apologetima kapitalizma fali logike, već i inteligencije, što se doduše ne čini pretjeranim manjkom za intelektualno im ravne sljedbenike.

Nastojeći diskreditirati ideju socijalizma – s kojom *realsocijalizam* suštinski malo korespondira – izdali su *francuski autori* još krajem prošlog vijeka tzv. „[Crnu knjigu komunizma](#)“ (smjesta prevedenu širom regije; u *Hrvatskoj* skoro jedina primjedba antikomunista odnosila se na nedovoljno elaboriranje „*postbleiburških zbivanja*“*) u kojoj, nabrojajući zločine komunističkih država (komunizam nikad nije ostvaren, radi se o zemljama *realnog socijalizma*), apologeti kapitalizma – nastojeći socijalističku ideju do temelja pokopati, bez obzira na poraz *realsocijalizma* - dolaze do brojke od *94 milijuna žrtava* „*bezbožnog*“ sistema. Od tih vremena desničari je koriste za dokazivanje navodno zločinačke socijalističke ideje, premda se knjiga ne bavi idejom već konkretnim zemljama u kojima je izrođena. U istoj kapitalističkoj *Francuskoj*, samo godinu dana nakon spomenute knjige, izašao je kritički orijentiran odgovor - „[Crna knjiga kapitalizma](#)“. Dok prvu potpisuje *8 autora*, u reakciji na nju zastupljeno je čak *tridesetak intelektualaca* različitih profila:

„...u *Crnoj knjizi kapitalizma* ne pokušava se samo izračunati broj žrtava kapitalizma. Umjesto toga, knjiga se sastoji od serije eseja o raznim aspektima kapitalističkog sustava i povijesti. Teme sežu od *afričke trgovine robljem* do *suvremene globalizacije*. Tek se u dodatku na kraju knjige izračunava ukupan broj žrtava kapitalizma u *20. stoljeću*. Urednik knjige, Gilles Perrault je došao do brojke od preko *100 milijuna ljudi umrlih zbog kapitalističkog sustava* u svim svojim inačicama. U brojku su ubrojene žrtve *Prvog i Drugog svjetskog rata*, *antikomunističkih progona*, *nekih gladi*, *te građanskih i kolonijalnih ratova*.“

Ne bi trebalo smatrati slučajnošću što se na internetu može naći bezbroj napisa i linkova za besplatno skidanje prve knjige, dok ih je o drugoj značajan broj, a o besplatnom skidanju na ma kojem jeziku samo sanjati možete (da ne govorim o regionalnim prijevodima), a antikomunisti njezine podatke zaobilaze u širokom luku. Koristeći „*metodologiju*“ kao i autori prethodno spomenute, kakvom *ekstremni Srbi* dolaze do skoro *dva milijuna žrtava* u *Jasenovcu*, a jednako *ekstremni hrvatski pajdaši* čak do *600 tisuća bleiburških* – i jedni i drugi zabacujući *jasenovačku brojku* od oko *90 hiljada poimenično pobrojanih* – „*Crna knjiga kapitalizma*“ dolazi do oko *1.5 milijardi žrtava* tijekom postojanja tog sistema. Spomenimo da je taj „*podatak*“ skoro *ironijski* intoniran spram jednakovrijedne „*naučne metode*“ primjenjene na procjenu komunističkih žrtava. U svakom slučaju, uzevši u obzir višestoljetnu egzistenciju kapitalizma i propast *realsocijalizma* već nakon *tričetvrt vijeka*, knjiga o žrtvama kapitalizma svakako značajno doprinosi relativnoj istini o oba sustava (djelomično možemo žrtve uspoređivati i preko linkova [1](#), [2](#)). Za sticanje dojma pomoći će [poveznica](#) na njen prikaz, a kome se ne sviđa jezik nek' sam prošara internetom. Hipoaktivnijima evo kratkog [videa](#) (i par prikaza: [1](#), [2](#), [3](#)) čije podatke treba uzimati sa „*zrnom soli*“, svakako u manjim količinama spram onih „*Crne knjige komunizma*“. Brojčane [procjene](#) žrtava ima gotovo toliko koliko je i procjenitelja, s tim da se žrtvama najčešće ne razumijevaju isključivo ubijeni, mada najšira javnost to tako percipira. Međunarodna organizacija „[Memorijal](#)“ procjenjuje ukupne žrtve staljinističkog terora na *11-12 do 38-39 milijuna ljudi*, od čega je oko *1.1 milijuna strijeljano* dok je *6-7 milijuna umrlo od gladi*. U [kapitalističkoj Indiji](#), pod kontrolom kapitalističke *Britanije*:

„Između 12 i 29 milijuna Indijaca umrlo je od gladi... dok je Indijom bjesnila glad milijuni tona pšenice izvezeni su u Britaniju. Do 4 milijuna ljudi izglednjelo je do smrti 1943. godine u Bengal, dok je Winston Churchill preusmjeravao hranu britanskim vojnicima i zemljama poput Grčke. Govoreći o gladi u Bengal Churchill je rekao: "Mrzim Indijce. Oni su životinjski ljudi sa životinjskom religijom. Glad je njihova vlastita krivica jer se množe kao zečevi".

S druge strane, „Crna knjiga komunizma“ samo broj likvidiranih u staljinističkom teroru procjenjuje na 20 milijuna! Ako ste pomislili da je dijete sa slike

žrtva zloglasnih nacista ili boljševičkog režima, duboko se varate. Slika je iz koncentracionog logora koje su Britanci osnivali (pripada im slava osnivača!) za [Drugog burškog rata](#), u kojem je sudjelovala spomenuta ikona „demokratskog kapitalizma“, a koji je u manje od tri godine odnio cirka 100 tisuća života, od čega oko trideset hiljada žena i djece u konclagerima. I? Nikome ništa! Objasniti ću ograničenim umovima. Kad se pobiju pripadnici drugih naroda, na to se ne „trza“ kao kad ovi pobiju pripadnike tvog čopora. Jer, jedni drugima ne predstavljaju ljude! Podjednako jasno se ne vide zločini kapitalista; degeneracija „najboljeg od svijeta“ smo se kao zauvijek riješili, ali nas opetovano podsjećaju na izrođivanje socijalističke ideje.

Rat brojkama nikuda ne vodi, jer zamagljuje stvarnost i anestetizira moždane centre za utvrđivanje stvarnih uzroka događanja, i razlika među državama koje ideologiju implementiraju na zločinački način – neke eksplicitno vidljivo, a druge implicitno nevidljivo. Posebno pak onemogućuju razložnu raspravu o intrinzičnim osobinama ideologija, u praksi degenerativno primjenjenih. Objektivno govoreći, procjenu svih sukoba tijekom ljudske povijesti valja među ostalim vršiti i prema načelu da svaka akcija izaziva odgovarajuću reakciju – daklem, da se posljedice procjenjuju spram njihova uzroka. Kritičari pobune najčešće ustraju na njenoj formi, ne vidjevši da je ona samo jasno izraženi oblik prikrivenih načina (tim neshvatljivijih većini) oblika djelovanja samog sistema. Antisocijalistički su raspoloženi tipovi koji sebično vuku korist iz kapitalističkog sustava, te minorni, neobrazovani i propagandnom dresurom indoktrinirani mozgovi, a to što ih ima toliko nije nimalo pohvalno po ljudski rod. Oblici borbe protiv sistema zbivaju se upravo u njemu, pa se metode prema tome - a ne prema cilju koji se pobunom nastoji postići - i prilagode:

"Baš sada, kad se moramo braniti svim silama, predlaže se proletarijatu da se ne organizira prema potrebama borbe, već prema neodređenim predstavama nekih fantazera o društvu

budućnosti! Zamislimo kako bi izgledala naša vlastita njemačka organizacija kad bi se držala tog uzora! Umjesto da se borimo protiv vlade i buržoazije, mi bismo razbijali glavu misleći o tome je li svaki član našeg statuta, svaka odluka kongresa vjeran izraz budućeg društva... A, što je glavno, nikakvih sekcija koje bi se podčinjavale disciplini! Nikakve partijske discipline, nikakve centralizacije snaga na jednoj točki, nikakvog oružja za borbu! ... Kraće rečeno, gdje bismo dospjeli s takvom novom organizacijom? Pretvorili bismo se u bojažljivu, ljigavu organizaciju prvih kršćana, tih robova koji su sa zahvalnošću primali svaki udarac nogom i koji su, istina poslije trista godina, puzeći izvojevali pobjedu svojoj religiji, što je metoda revolucije kojoj proletarijat ni u kome slučaju neće podražavati!"" (Marx, Engels, „Dela“)

U nedostatku pameti da mimo ekstremnog koristoljublja ljudi shvate kako nisu jedini na svijetu „... problem (je) liberalâ i libertarijanaca metodološki individualizam – promatranje društva isključivo iz pozicije pojedinca. Ja, ja, ja i samo ja.“ (Kapović, [1](#), [2](#), [3](#))

Bez obzira na konfrontacije apologeta nespojivih svjetonazora, valja konstatirati da čovječanstvo povijesno nezadrživo napreduje (uz ogromne, s racionalnog i humanističkog gledišta posve nepotrebne žrtve) – od prvobitne zajednice, preko robovlasništva, feudalizma, kapitalizma i zločinačkih realizacija *kvazisocijalizma*, ka pravednijem društvu po svaku jedinku. Žrtve kapitalizma, već po činjenici da traje najmanje peterostruko dulje od pokušaja realizacije socijalističke ideje, su svakako mnogo veće, ali prosječnim mozgovima stanovništva zaslijepljenih trenutnim koristima, praktički nevidljive, prema tome i neshvatljive. [Kaže Slavoj Žižek](#):

„Čini se da je suprotstavljanje svim oblicima nasilja – od izravnog, fizičkog nasilja (masovno ubojstvo, teror) do ideološkog nasilja (rasizam, poticanje na nasilje, seksualna diskriminacija) – glavna preokupacija tolerantnog liberalnog svjetonazora koji danas prevladava. SOS poziv u pomoć podržava takav stav, odbacujući time svaki drugi mogući pristup: sve ostalo može i treba pričekati... Ne krije li se u tom fokusiranju na subjektivno nasilje (ono koje proizvode društveni akteri, zli pojedinci, represivni aparat i fanatična gomila) nešto sumnjivo, uistinu simptomatično/znakovito? Ne radi li se možda o tome da ono želi odvući našu pažnju od samog središta problema, uklanjajući iz vidokruga ostale oblike nasilja da bi stoga i samo aktivno sudjelovalo u njima? Poznata anegdota govori o posjetu jednog njemačkog časnika Picassovu pariškom atelijeru za vrijeme rata. Časnik je uočio Guernicu i šokiravši se modernističkim “kaosom” na slici upitao Picassa: “Jeste li vi ovo napravili?”, na što je Picasso hladno odgovorio: “Ne, to ste vi napravili!”. Danas mnogi liberali suočeni s nasiljem i nemirima poput onih nedavnih u predgrađima Pariza postavljaju isto pitanje malobrojnim preostalim ljevičarima koji još uvijek polažu nade u radikalnu društvenu transformaciju: “Niste li upravo vi ovo učinili? Je li to ono što ste željeli?”. Mi bismo im trebali odgovoriti na isti način poput Picassa: “Ne, to ste vi učinili! Ovo je istinski rezultat vaše politike!”“

i dodaje:

„Naša nemogućnost primjećivanja posljedica sistemskog nasilja najjasnije se očituje u raspravama o komunističkim zločinima. Lako je pronaći odgovorne za komunističke zločine: ovdje imamo posla sa subjektivnim zlom za koje su krivi akteri koji su činili zlodjela. Mogli

bismo čak i jasno navesti ideološke izvore tih zločina – totalitarna ideologija, Komunistički manifest, Rousseau, pa čak i Platon. No kad se skrene pozornost na milijune koji su umrli kao posljedica kapitalističke globalizacije, od tragičnih zbivanja u Meksiku u šesnaestom stoljeću pa sve do holokausta u Belgijskom Kongu prije stotinu godina, odgovornost za te zločine tada se poriče. Čini se kao da se sve to dogodilo kao rezultat “objektivnog” procesa koji nitko nije planirao niti izvršavao i u čijoj podlozi nije stajao nikakav Kapitalistički manifest (Ayn Rand bila je najbliža tome da ga napiše). Činjenica da je belgijski kralj Leopold II., koji je kumovao holokaustu u Kongu, bio veliki dobrotvor te ga je papa proglasio svetim, ne može se odbaciti kao puki primjer ideološkog licemjerja i cinizma. On je možda privatno i mogao biti iskreni dobrotvor, skromno preduhitrivši katastrofalne posljedice golemog ekonomskog projekta bezobzirnog iskorištavanja prirodnih bogatstava Konga kojim je upravljao. Zemlja je bila njegovo osobno carstvo! Najsnažnija ironija sastoji se u tome što je veći dio bogatstva stečena u Kongu raspodijeljen na dobrobit belgijskog naroda, primjerice za javne radove, muzeje, itd. Kralj Leopold nedvojbeno je bio preteča današnjih “liberalnih komunista”, uključujući dobre ljude iz Porto Davosa.“

Kad već i papa, predstavnik povijesno reakcionarnog klera (za kojeg mnogi njegovi klerikalni drugovi jedva čekaju da „otegne papke“), [konstatira](#):

„Stvorili smo sebi nove idole. Nekadašnje obožavanje zlatnog teleta danas se odražava u novoj, bezdušnoj slici kulta novca i diktature ekonomskog sistema koji je bezličan i lišen svakog humanog cilja“. On je dodao i sledeće: „Danas sve podleže zakonima konkurencije i opstanka najsposobnijih, po kojima se moćni hrane nemoćnima. Posledica toga je da se masa ljudi oseća isključeno i marginalizovano: bez posla, bez mogućnosti i bez izlaza iz takve situacije.“

a prati ga i iznenađenje prošlih američkih izbora, Bernie Sanders:

„Uhvatiti se u koštac sa pohlepom Vol strita, sa moći gigantskih multinacionalnih korporacija i uticajem globalne milijarderske klase, nije samo moralno ispravno – to je i strateški i geopolitički imperativ. Istraživanje UN-a je pokazalo da građanska percepcija nejednakosti, korupcije i isključenosti najkonzistentnije predviđa da li će zajednice podržavati desni ekstremizam i nasilne grupacije. Kada ljudi osećaju da su karte nameštene protiv njih i ne vide da na raspolaganju imaju bilo kakav legitiman način za ispravljanje ove nepravde, oni su skloniji da se okrenu štetnim rešenjima koja samo dodatno pogoršavaju problem. Ovo je ključan trenutak u svetskoj istoriji. Sa eksplozivnim rastom napredne tehnologije i probojima koje je on izazvao, danas konačno imamo mogućnost da značajno uvećamo svetsko bogatstvo na pravičan način. Sredstva za eliminisanje bede, produžavanje prosečnog životog veka i stvaranje pristupačnog i ekološki održivog globalnog energetskog sistema, stoje nam na raspolaganju. To je ono što možemo uraditi ako imamo hrabrosti da se ujedini i suočimo sa moćnim interesnim grupama koje žele sve više svega za sebe. To je ono što treba učiniti zarad svoje dece, unuka i budućnosti naše planete.“

jasno je da socijalistička ideja polako ali sigurno hvata korijenje u glavama suvremenika. Ali, „daleko je sunce“! Ni njeni protivnici, skupa s nama koji shvaćamo humanizam i uviđamo povijesne trendove, nećemo doživjeti realizaciju relativnog cilja kojem (ne)svijesno teži

čovječanstvo. Mnogima to nije ni bitno. Oni se prehranjuju vlatitom glupošću i koristoljubivom eksploatacijom bližnjih, što će ih (makar i jednakomisleće izdanke, što njihovim roditeljima/precima ionako nije bitno – brinu li predatori o svojem potomstvu?) kad-tad suočiti s voljom naroda a ne njegovih kvazipredstavnik. [Sapienti sat](#), a trebalo bi biti i onima koji se prepiru oko toga jeli *Slavoj Žižek* ili nije ljevičar.

Završimo po tko zna koji put podsjećanjem na golemo licemjerje velikog dijela hrvatskog naroda (svakako ne samo njega), 86% izjašnjavajućeg kao katoličkog, upozorivši ne samo na pljuvanje po prošlosti za vrijeme koje su se obrazovali, izrodili djecu, ostvarili egzistencije, već i svakodnevnu izdaju ideja iz kojih fol crpe vjeru i utjehu. Prezirući suštinska značenja riječi kao što su *drug, brat, bratstvo, zdravo*, zastupljenih i u knjizi na koju se licemjerno zaklinju (vidi, recimo: [1](#), [2](#), [3](#), [4](#)), kao negativno naslijeđe socijalizma, oslovljavaju se – ne samo oni - poput [etiopskih rasova](#), formalizmima (gospodin, gospođa, dama,...) koji bi kao trebali govoriti o njihovu ugledu. Ustvari, pa i govore (i o našem, koji prihvaćamo to „civilizacijsko naslijeđe“)! Ne samo da nisu ni blizu *Prve kršćanske zajednice*:

„Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama. Strahopoštovanje obuzimaše svaku dušu: apostoli su činili mnoga čudesa i znamenja. Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi tko trebao. Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda. Gospodin je pak danomice zajednici pridruživao spašenike.“, (*Djela apostolska - Dj 2,44*),

otprilike podjednako su udaljeni od vlastite, izrođene ljudskosti. Jeli moguće da pljuvanjem po socijalizmu, kao suvremenoj težnji ka idealima koji su nadahnjivali njihove daleke pretke, oni ne uviđaju koliko su se udaljili od božjeg duha koje navodno ugrađuju u se prežvakavanjem hostija i lokanjem crnjaka? Ili im se možda samo božanstvo promijenilo u neprepoznatljivom smislu? Nema među njima nikakve *prostodušnosti*, sem ako pod njome ne računamo siromaštvo duhom, a potom je svakako njihovo *kraljevstvo nebesko!* Pitate li zašto jedan bezbožnik inzistira na biblijskim primjerima, odgovor je u tome da prokaže licemjerje mnogih vjernika (naravno, ne samo njih), koji su zaboravili i riječ i duh svete knjige, dokazujući hipokriziju svojim životima. Daklem, zdravo braćo i drugovi moji, ali ne u licemjerju!

*Napomena

Dok „[Goli otok](#)“ možemo ubrojiti u jugoslavenske socijalističke devijacije, mada za samo osnivanje tog logora postoje objektivni razlozi (što ne može pravdati zbivanja u njemu), dotle se to s „*postbleiburškim događajima*“ ne može učiniti. Bez dublje elaboracije, evo nekih razloga:

- masovna stradanja zarobljenih pripadnika ndhaške vojske (ali i pripadnika drugih kolaboracionističkih formacija, u manjoj mjeri i civila) trajala su od *maja* do *augusta 1945. godine*, u razdoblju kad se vlast tek uspostavljala. Ministar vanjskih poslova, iz redova građanskih stranaka, [dr Ivan Šubašić](#), podnio je ostavku u vladi *oktobra* te godine, a početkom stabilne vlasti možemo smatrati pobjedu [Narodnog fronta](#) (pod kontrolom komunista) na

[izborima](#) u *novembru* iste godine. Godine *1946-te* je donijet [prvi ustav](#) (socijalistički) *druge Jugoslavije*, u kojoj se ona eksplicitno definira socijalističkom.

- četverogodišnji zločini međusobno [suradujućih](#) kolaboracionista (pod patronatom institucionaliziranih kvazidržava; i četnici su imali [savezničku podršku](#) do početka *1944-te godine*, ustaše je nikad nisu imale) bili su krvavi, sa svom pratećom infrastrukturom za njihovo vršenje.

[Ustaše](#) umrljane krvlju, poslije obavljenog klanja

Mnogo krvaviji od zločina u šumu odmetnutih antifašista. Odmazda se u konačnici ne može zaobići.

- posebno taj princip treba sagledavati i u svijetlu jasenovačkog (i drugih) logora i četverogodišnjeg *poboja civila* u njima

- bijeg zločinaca prema *Bleiburgu*, s namjerom predaje *Saveznicima* i produžetka borbe protiv partizana kao i očekivanja sukoba između *Zapada* i *Rusa*, oduljio je rat za najmanje dva tjedna, kojom prilikom su oslobodioci umirali dok je *Evropa* slavila mir. Svakako je i to utjecalo na odmazdu, u prilikama kad su se [slične stvari](#) nad kolaboracionistima dešavale širom starog kontinenta, mada nad civilima zapadnih saveznika okupator sa suradnicima nije vršio toliko bestijalnih zločina.

- nacionalšovinistička i antikomunistička gerila (zapjenjeni bi ih zvali teroristima da su imali drukčiji politički predznak) - ustaškog i četničkog porijekla - djelovala je u zemlji do pedesetih

godina, što svakako ne može opravdati „*Bleiburg*“, ali dovoljno govori o ekstremizmu možda i većine bjegunaca. Na *Zapadu* nije postojala postratna gerila.

- osnivanje *golotočkog logora 1949-te godine* (prestao je u toj funkciji raditi *1956-te*) može se već smatrati devijacijom jugoslavenskog socijalizma, ali treba razumjeti i razloge njegova osnivanja, u trenutku dok zemljom još djeluju gerilske skupine uz istovremenu *Staljinovu* prijetnju intervencijom koju podržava nemalo jugoslavenskih komunista. Ništa se ne zbiva bez uzroka, razloga i bez [odnosa](#) sa ostalim svijetom.

Ljudi nedovoljno inteligentni razlučiti značenja riječi *razumijeti* i *pravdati*, još nesposobniji razmatrati zbivanja u historijskom kontekstu, brkaju te pojmove.

1.2.2018.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>